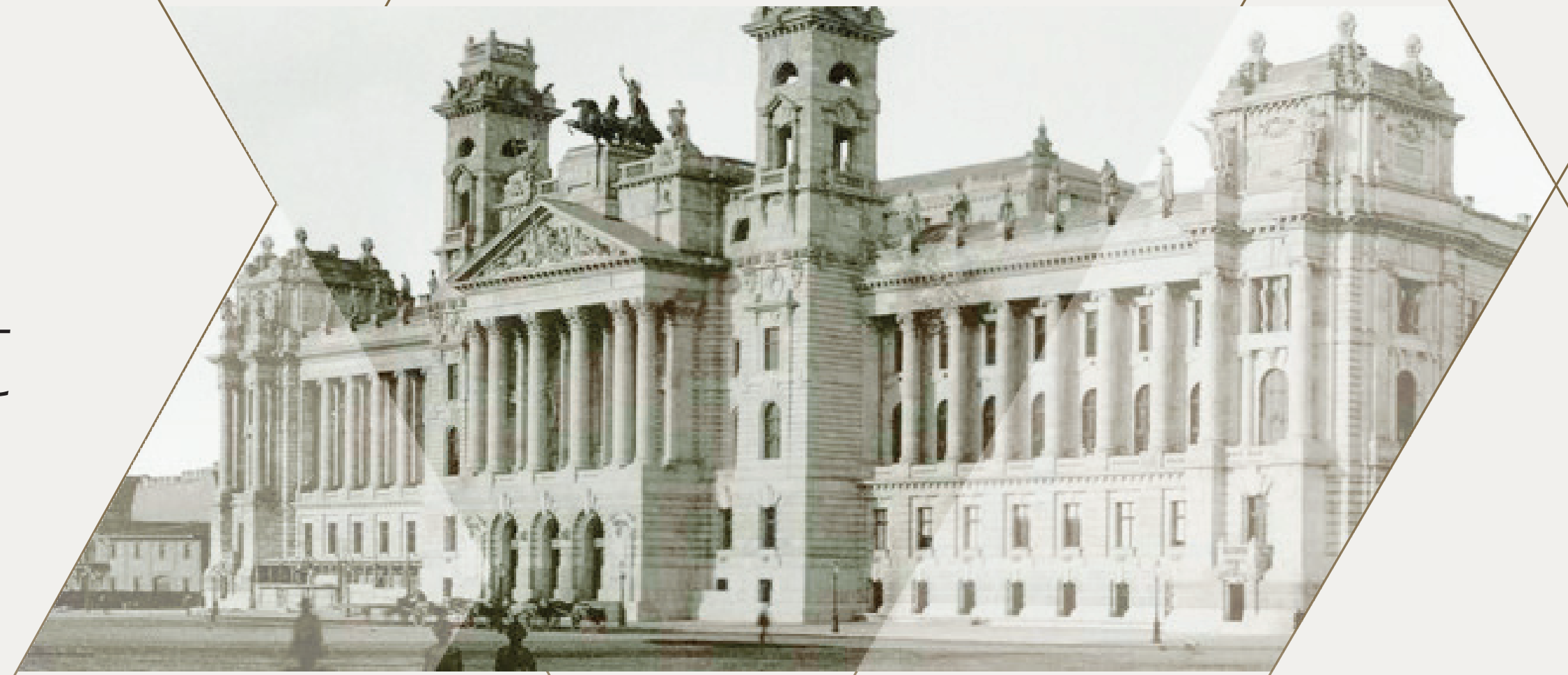

„Az emlékezés erejével...”

Bíróságtörténeti kiállítás- és konferencia-körút

2018-2019

MISKOLCI TÖRVÉNYSZÉK

Egy korabeli büntetőpör története

„Regula Ede facér asztalos legény 1911. augusztus 8-án éjszaka Edelényben fejszével vert agyon három embert ... az asztalfiókból több mint ezer korona ... hiányzott.”

(8 órai újság, 1930.február 21.)

Az ügyben a vizsgálat nagy figyelemmel indult meg, a Bódva patak vizét leeresztették, s a patak medrében találták meg a gyilkos eszközt, a baltát, ami a gaztett elkövetőjének nyomára vezetett. A balta nyele ugyanis olyan zöld posztóval volt beerősítve a fejszébe, amit iparosok szoktak kötényként viselni. A gyanú Regula Ede, 24 éves asztalossegédre irányult, aki éppen Zsóka Terézt készült feleségül venni és a kritikus napon hirtelen eltűnt. Regula Ede bejáratos volt a kocsmáros családjához, a gyilkosság napján a csárda körül ólalkodott, este pedig bent is volt a csárdaszéknél.

A gyanúsított Regulát 1911. augusztus 9-én csendőrök hozták Miskolcra, ahol a főügyész elrendelte a letartóztatását. Regula tagadta a gyilkosságban való részességét, de alibit nem tudott igazolni. Ellene bizonyult több dolog is: csendőrök a házkutatásnál megtalálták azt a posztódarabot, amelyből a balta nyelére csavart anyag ki volt hasítva, a véres nyakkendő, amit a gyilkosság napján viselt. Amikor pedig levetkőztették, véres volt a melle és a karja is több helyen. A bizonyítékok ismeretében Regula a vizsgálóbíró előtt elismerte tettét. Megmutatta azt a helyet is, ahova a zsákmány egy részét elrejtette, s ahol a rablott pénzből száz koronát megtaláltak.

A tárgyalás

A miskolci esküdtbíróóság 1911. október 25-én kezdte tárgyalni Regula Ede bűnpörét. A törvényszéki palota előtt nagy néptömeg verődött össze, a vádlottat Lengyel Zoltán dr. országgyűlési képviselő védte. A főtárgyalást Geöcze Bertalan királyi táblai bíró vezette. A vádat Buljovszky Gusztáv főügyész-helyettes képviselte.

„Regula, hallgassa meg mivel van vádolva, – szolt az ítéltanács elnöke a vádlotthoz - a büntetőtorvénykönyv 278. szakasza értelmében elkövetett háromrendbeli gyilkosság miatt és a büntetőtorvénykönyv 344. szakaszába ütköző rablás büntette miatt áll itt. Bűnösnek érzi magát?”

(Budapesti Hírlap, 1911. október 25.)

Regula Ede a tárgyaláson azzal lepte meg a bírait, hogy a korábban előadott beismerő vallomását visszavonta, két edelényi iparost vádolt meg a gyilkossággal. Azt állította, hogy a gyilkosságot korábban azért vállalta magára, mert a csendőrök kínozták és a cinkostársai bosszúval fenyegetőztek. Vallomása azonban nem jelent fordulatot a bűnpörben, mert Regula tettét a beismerő vallomáson túl bizonyította sok más körülmény is.

A bizonyítékok

Az elnök fölmutatta a vasúti jegyet, amellyel Regula Miskolcra Edelénybe utazott, és amely jegyet a meggyilkolt Czeisler ágya mellett találták, majd a Bódvában talált véres inget. Az első tanú elmondta, hogy az ing valószínűleg Regula Edéé lesz, mert volt egyszer náluk és látta rajta azt az inget.

Egy másik tanú arról vallott, hogy a gyilkosságot követő napon kora hajnalban látta Regulát, amint a csárda felől a vasút fele ment. Az edelényi főmolnár megerősítette, hogy a gyilkosság előtt sokszor volt az áldozatok csárdájában, mindig ott találta Regulát. Az erőszakkal kivett vallomás állítása miatt a borsodi körjegyzőt hallgatta ki a bíróság, ő elmondta, hogy hallotta amikor Regula minden kényszer nélkül beismerte a gyilkosságot. Igazolták ezt a községi esküdt és a törvénybíró is. A perbeszédre 1911. november elsején kerítették sort. Előbb az ügyész beszélt, meggyőződését fejezve ki Regula Ede bűnösségében a hármasság gyilkosság miatt. Az ügyész után a védő emelkedett szólásra, mintegy két óra hosszat beszélt majd az elnök fölfüggesztette a tárgyalást.

Az esküdtek döntése és az ítélet

Délután az esküdtek visszavonultak, majd két óra hosszat tartó tanácskozás után bejelentette az esküdtek főnöke, hogy hétnél több igennel válaszoltak Regula Ede bűnösségéről feleltett kérdésekre. Az esküdtek tehát háromszoros gyilkosságban és rablásban mondták ki bűnösnek Regulát. A bíróság az esküdtek verdiktje alapján meghozta ítéletét:

„Őfelsége a király nevében! A törvényszék a következőleg ítélte, hangzott az elnök szava. Miután az esküdtek a ... főkérdésekre hétnél több igennel feleltek, a királyi törvényszék ... három rendbeli gyilkosság büntette és a egy rendbeli rablás büntette miatt kötél általi halálbüntetésre ítéli.”

(Népszava, 1911. november 1.)

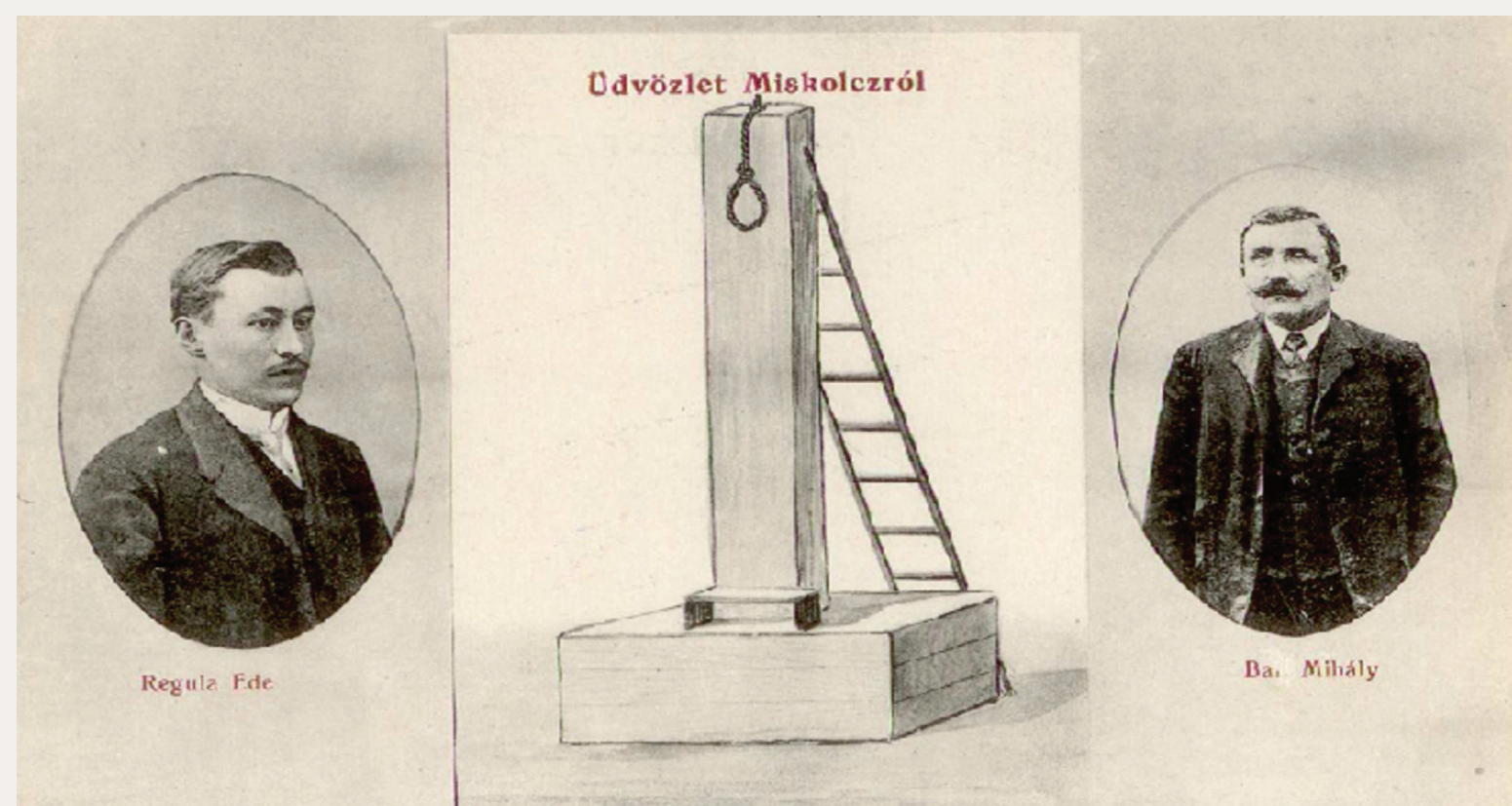
A közvádoló kijelentette, hogy megnyugszik az ítéletben. Lengyel Zoltán védő az ítélet ellen semmiségi panaszt jelentett, Regula őfelsége a királyhoz kegyelemért folyamodott.

A Kúria szabad folyást engedett az igazságszolgáltatásnak

A Kúria döntését és a király elhatározását 1912. március 13-án délelőtt kilenc órakor hirdették ki Regula előtt. A teremben lévők állva hallgatták végig a felsőbbíróság ítéletét:

„Ő császári és apostoli királyi felsége folyó évi március hó 4-én kelt legfelsőbb elhatározásával megengedni méltóztatott, hogy a halálbüntetésre ítélte ifjú Regula Ede irányában a törvény és igazságszolgáltatás rendes lefolyása akadálytalanul bekövetkezzék.”

(Pesti Hírlap, 1912. március 13.)

Időközben megérkezett Budapestről Miskolcra Bali Mihály állami hóhér két pribékjével, akit több száz főre menő tömeg várt a pályaudvaron. A nyilvános helyeken egyébről sem lehetett hallani, mint Reguláról, és az akasztásról. A kivégzés alkalmára elővételben árusították a belépőjegyeket.

Délután felállították a fogház udvarán az akasztófát, másnap reggel óriási közönség tolongott a törvényszék épülete előtt, a szomszédos épületek tetejéről is sokan nézték az eseményeket. A tettét követő háromnegyed évvel később: 1912. március 14-ikén Miskolcon, akasztás útján kivégezték Regula Edét, az edelényi rablógyilkost.

Szerkesztette: Miskolci Törvényszék Bíróságtörténeti Munkacsoport
Grafikai szerkesztés: Kovács Gábor, Országos Bírósági Hivatal

ORSZÁGOS
BÍRÓSÁGI HIVATAL

MISKOLCI
TÖRVÉNYSZÉK